

Źródła

Archiwum Główne Akt Dawnych, Metryka Koronna 119, k. 311 v.

Jagiellonki polskie w XVI wieku, t. 1–5, oprac. A. Przewdziecki, Kraków 1868–1878.

Opracowania

Bartoszewicz J., Anna Jagiellonka. Dwa tomy w jednym, Kraków 1882.

Bernatowicz T., „Regiae amoenitati...” Ukształtowanie skarpy a krajobraz kulturowy Ujazdowa w czasach nowożytnych, [w:] Skarpa Warszawska. Materiały sesji naukowej, Warszawa, 28-29 maja 1993, red. B. Wierzbicka, Warszawa 1993, s. 61–76.

Bogucka M., Anna Jagiellonka, Wrocław 1994.

Bogucka M., Białogłowa w dawnej Polsce. Kobieta w społeczeństwie polskim XVI–XVIII wieku na tle porównawczym, Warszawa 1998.

Bogucka M., The court of Anna Jagiellon. Size, structure and functions, „Acta Poloniae Historica” 2009, t. 99, s. 91–105.

Ciołek G., Plan Ujazdowa z 1606 roku, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” 1960, t. 5, nr 4, s. 550–552.

Cynarski S., Dwór królewski w Krakowie za ostatnich Jagiellonów, [w:] Kraków w dobie renesansu. Materiały sesji naukowej z okazji dni Krakowa w roku 1986, red. J. Małecki, J. Wyrozumski, Kraków 1989, s. 75–84.

Ferenc M., Dwór Zygmunta Augusta. Organizacja i ludzie, Oświęcim 2014.

Ferenc M., Uwagi o funkcjonowaniu dworu królów polskich w XVI w., „Barok. Historia, Literatura, Sztuka” 2005, t. 12, nr 2, s. 13–40.

Januszek-Sieradzka A., Anna Jagiellonka jako fundatorka wyposażenia Kaplicy Zygmuntońskiej, „Teki Komisji Historycznej” 2016, t. 13, s. 41–57.

Januszek-Sieradzka A., Królowa Barbara Radziwiłłówna w dworskim mikroświecie, Lublin 2017.

Lasek P., Parr (Baar, Bahr, Bavor, Paar, Pahr, de Pario, Pauer, Pohr) Jakub (Giacomo), [w:] Słownik architektów i budowniczych środowiska warszawskiego XV–XVIII wieku, red. P. Migasiewicz, H. Osiecka-Samsonowicz, J. Sito, Warszawa 2016, s. 338–340.

Lepszy K., Sobieski W., Anna Jagiellonka, [w:] Polski słownik biograficzny, t. 1, red. W. Konopczyński, Wrocław 1935, s. 128–132.

Lileyko J., Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1986.

Marchwińska A., Królewskie dwory żon Zygmunta Augusta. Organizacja i składy osobowe, Toruń 2008.

Mączak A., Dwór w systemach władzy i kultury europejskiej XVI i XVII w., [w:] Studia nad gospodarką, społeczeństwem i rodziną w Europie późnofeudalnej, red. J. Topolski, Lublin 1987, s. 167–178.

Putkowska J., Architektura Warszawy XVII wieku, Warszawa 1991.

Putkowska J., Rezydencja w Ujazdowie w drugiej połowie XVI i w XVII wieku, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” 1977, t. 22, nr 2, s. 89–100.

Seroczyński G., Ujazdów i niektóre inne nazwy Warszawy, [w:] Jazdów, red. E. Rużyłło, Warszawa 2008, s. 63–68.

Tomkowicz S., Na dworze królewskim dwóch ostatnich Jagiellonów, Kraków 1924.

Wrede M., Anna Jagiellonka. Szkic biograficzny, Warszawa 1986.

Wrede M., Nowe państwo– nowe centrum– nowa architektura. Problemy awansu Warszawy i Zamku w XVI i XVII wieku, [w:] Władza i architektura. Rezydencje monarchów i siedziby władz państwowych w Europie– formy i funkcje (XV–XXI w.). Materiały I Międzynarodowej Konferencji Naukowej PRE w Zamku Królewskim w Warszawie, 9–11 kwietnia 2014, red. A. Czarniecka, P. Deles, A. Sołtys, Warszawa 2014, s. 221–241.

Zarębska T., Warszawska Skarpa w oczach współczesnych– do końca XVII wieku, [w:] Skarpa Warszawska. Materiały sesji naukowej, Warszawa, 28–29 maja 1993, red. B. Wierzbicka, Warszawa 1993, s. 31–48.

Martyna Góra Królewskie zdrowie – kondycja fizyczna Zygmunta III Wazy

Źródła

Diariusze sejmu koronacyjnego Zygmunta III Wazy 1587/1588 roku, oprac. I. Kaniewska, Kraków 2016.

Kromer M., Historyja prawdziwa o przygodzie żalosznej księżęcia finlandzkiego Jana i królowny polskiej Katarzyny, oprac. J. Małłek, Olsztyn 1983.

Kronika Pawła Piaseckiego, biskupa przemyskiego, oprac. J. Bartoszewicz, Kraków 1870.

Listy staropolskie z epoki Wazów, oprac. H. Malewska, Warszawa 1977.

NN, Compendium medicum auctum to iest: krótkie zebranie i opisanie chorob ich różności, przyczyn, znakow, sposobow do leczenia także różnych sposobow robienia Wodek, Oleykow, Julepow, Syrupow, Konfitur, Maści, Plastrów, etc. i różnych osobliwych rzeczy, na siedem traktatow rozdzielone, i teraz przez tegoż Autora z errorow drukarskich wyczyszczone. Z przydatkiem osobliwych Chorob, tak Męskich, iako i Białogłowskich, i Dziecinnych. Dla większey wygody ludzkiej przedrukowane, Częstochowa 1789.

Pamiętniki Filipa, Michała i Teodora Obuchowiczów, red. A. Rachuba, Warszawa 2003.

Radziwiłł A.S., Pamiętnik o dziejach w Polsce, t. 1, tłum. i oprac. A. Przyboś, R. Żelewski, Warszawa 1980.

Radziwiłł A.S., Rys panowania Zygmunta III, tłum. E. Kotłubaj, oprac. J. Byliński, W. Kaczorowski, Opole 2011.

Opracowania

Besala J., Najśłynniejsze miłości królów polskich, Warszawa 2009.

Fabiani B., Na dworze Wazów w Warszawie, Warszawa 1988.

- Kienzler I., Dziwactwa i sekrety władców Polski, Warszawa 2013.
- Kienzler I., Życie miłosne królów z dynastii Wazów, Warszawa 2013.
- Kuchowicz Z., Człowiek polskiego baroku, Łódź 1992.
- Kuras K., Teatr śmierci w służbie majestatu. Trzy exempla z dziejów Rzeczypospolitej XVII i XVIII wieku, „Klio” 2014, t. 31, nr 4, s. 43–72. <https://doi.org/10.12775/KLIO.2014.057>
- Kurkowska G., Anna Wazówna 1568–1625. Polskie losy szwedzkiej królowny, Toruń 1995.
- Lewandowski P., Zabić króla! Zamach Michała Piekarskiego na Zygmunta III Wazę, Warszawa 2012.
- Markiewicz M., Historia Polski 1492–1795, Kraków 2009.
- Nowa Encyklopedia Powszechna PWN, t. 5, red. R. Marcinkowski, Warszawa 2004.
- Ochmann-Staniszevska S., Dynastia Wazów w Polsce, Warszawa 2007.
- Podhorodecki L., Wazowie w Polsce, Warszawa 1985.
- Rudzki E., Polskie królowe, t. 2: Żony królów elekcyjnych, Warszawa 1987.
- Wdowiszewski Z., Genealogia Jagiellonów i Domu Wazów w Polsce, Kraków 2005.
- Wielka ilustrowana encyklopedia powszechna wydawnictwa Gutenberga, t. 9, Kraków 1995.
- Wisner H., Władysław IV Waza, Wrocław 1995.
- Wisner H., Zygmunt III Waza, Wrocław 1991.
- Wrede M., Rozbudowa zamku królewskiego w Warszawie przez Zygmunta III, Warszawa 2013.

Netografia

<http://leczeniednymoczanowej.pl/dna-moczanowa/przyczyny-dny-moczanowej/> ; dostęp: 07.08.2020.

<http://www.lightbox.pl/dna-moczanowa-podagra> ; dostęp: 07.08.2020.

<http://www.naturalnamedycyna.pl/domowa-apteka/róża> ; dostęp: 07.08.2020.

<http://tenisista.com.pl/historia-tenisa.html> ; dostęp : 07.08.2020.

Magdalena Makówka Książęca codzienność w cieniu wielkiej polityki. Fryderyk Ludwik książę Walii w latach 1736–1751

Źródła

„Daily Advertiser”.

„Daily Post”.

The diary of the late George Bubb Dodington, baron of Melcombe Regis; from March 8, 1749, to February 6, 1761. With an appendix, containing some curious and interesting papers. From His Lordship's original manuscripts, London 1785.

„General Evening Post”.

The letters of Horace Walpole, t. 2, red. J. Wright, London 1840.

„London Evening Post”.

Manuscripts of the Earl of Egmont. Diary of Viscount Percival afterwards first Earl of Egmont, t. 2, London 1923.

Royal Archives.

Opracowania

Bullion J., Augusta [Princess Augusta of Saxe-Gotha], princess of Wales, [w:] Oxford Dictionary of National Biography, <https://www-oxforddnb-com.nls.idm.oclc.org/view/10.1093/ref:odnb/9780198614128.001.0001/odnb-9780198614128-e-46829#odnb-9780198614128-e-46829-div1-d1656125e334> ; dostęp: 15.07.2020.

Coombs D., The Garden at Carlton House of Frederick Prince of Wales and Augusta Princess Dowager of Wales. Bills in Their Household Accounts 1728 to 1772, "Garden History" 1997, t. 25, nr 2, s. 153-177. <https://doi.org/10.2307/1587186>

De-la-Noy M., The king who never was. The story of Frederick, Prince of Wales, London 1996.

Eagles R., Frederick, Prince of Wales, the 'Court' of Leicester House and the 'Patriot' Opposition to Walpole, c. 1733-1742, "The Court Historian" 2016, t. 21, nr 2, s. 140-156. <https://doi.org/10.1080/14629712.2016.1245384>

Kilburn M., Frederick Lewis, prince of Wales, [w:] Oxford Dictionary of National Biography, <https://www-oxforddnb-com.nls.idm.oclc.org/view/10.1093/ref:odnb/9780198614128.001.0001/odnb-9780198614128-e-10140?rskey=wuGcik&result=3#odnb-9780198614128-e-10140-div1-d2029e1432> ; dostęp: 10.07.2020.

Lees C.J., The religious Retinue of Leicester House. Chaplains of Frederick Louis, Prince of Wales, 1729-51, "Journal for Eighteenth-Century Studies" 2017, t. 17, nr 1, s. 89-109. <https://doi.org/10.1111/1754-0208.12388>

Newman A.N., Leicester House politics, 1748-1751, "The English Historical Review" 1961, t. 76, nr 301, s. 577-589. <https://doi.org/10.1093/ehr/LXXVI.CCCI.577>

Rorschach K., Frederick, Prince of Wales (1707-51), as Collector and Patron, "The Volume of the Walpole Society" 1889/1990, t. 55, s. 1-76.

Thompson A., George II. King and elector, New Haven-London 2012.

Tite C., The Choice of Paris. Representing Frederick, Prince of Wales: a brief reconsideration, "The British Art Journal" 2008, t. 9, nr 2, s. 22-27.

Walters J., The Royal Griffin, Frederick Prince of Wales 1707-51, London 1972.

Piotr Wieczeński Porównanie wpływu wybranych aspektów (prawo, religia, medycyna) na stosunki społeczne oraz obyczaje wielokulturowych społeczności na wybrzeżu lewantyńskim w dobie pierwszych krucjat (1095–1192)

Źródła

Anonima dzieje pierwszej krucjaty albo Czyny Franków i pielgrzymów jerozolimskich, oprac. K. Estreicher, Warszawa 1984.

Ibn al-Athir, Kompletna księga historii. Z czynów sułtana Saladyna, oprac. Z. Pentek, Poznań 2007.

Ibn Munkiz U., Kitab al I'tibar. Księga pouczających przykładów dzieło Usamy Ibn Munkidha, tłum. J. Bielawski, Warszawa 1975.

Islam w feudalnych państwach arabskich i w krajach ościennych (VII–XV wiek), oprac. J. Hauziński, Poznań 1976.

Opracowania

Balard M., Łaciński Wschód XI–XV wiek, tłum. W. Ceran, Kraków 2010.

Cobb P.M., Krucjaty. Arabska perspektywa, tłum. M. Józefowicz, Kraków 2018.

Historia krucjat, red. J. Riley-Smith, tłum. K. Pachniak, Warszawa 2000.

John S., Gotfryd z Bouillon. Książę Dolnej Lotaryngii, władca łacińskiej Jerozolimy, ok. 1060–1100, tłum. G. Smółka, Oświęcim 2018. <https://doi.org/10.4324/9781315585345>

Le Goff J., Inteligencja w wiekach średnich, tłum. E. Bąkowska, Warszawa 1997.

Maalouf A., Wyprawy krzyżowe w oczach Arabów, tłum. K. Dąbrowska, Warszawa 2001.

Prawer J., Królestwo Jerozolimskie. Europejski kolonializm w średniowieczu, tłum. G. Smółka, Oświęcim 2017.

Runciman S., Dzieje wypraw krzyżowych, t. 2: Królestwo Jerozolimskie i frankijski Wschód 1100–1187, tłum. J. Schwakopf, Warszawa 1987.

Tate G., Orient w czasach wypraw krzyżowych, tłum. A. Pawłowski, M. Pawłowska, Wrocław 1996.

Małgorzata Romankiewicz-Częścik Pożywienie w praktykach religijnych Pomorzan zachodnich w dobie chrystianizacji

Źródła

Ebbo, Żywoć św. Ottona biskupa bamberskiego (wyjątki), [w:] Pomorze Zachodnie w żywotach Ottona, red. A. Magierski, Warszawa 1979, s. 139–154.

Helmold, O wierzeniach Słowian obodrzyckich, [w:] Słowiańszczyzna pierwotna. Wybór tekstów, red. G. Labuda, Warszawa 1954, s. 228–231.

Saxo Gramatyk, O wierzeniach i kulcie pogańskim na Rugii, [w:] Słowiańszczyzna pierwotna. Wybór tekstów, red. G. Labuda, Warszawa 1954, s. 231–236.

Żywot z Prüfening Ottona biskupa bamberskiego, [w:] Pomorze Zachodnie w żywotach Ottona, red. A. Magierski, Warszawa 1979, s. 45–138.

Opracowania

Caillois R., Człowiek i sacrum, tłum. A. Tatarkiewicz, E. Burska, Warszawa 1995.

Chudziak W., Wczesnośredniowieczne „importy” skandynawskie z Kałdusa pod Chełmnem na Pomorzu Gdańskim, [w:] Słowianie i ich sąsiedzi we wczesnym średniowieczu, red. M. Dulnicz, Lublin–Warszawa 2003, s. 117–126.

Chudziak W., Wyspa w Żółtym na Jeziorze Zarańskim– na pograniczu rzeczywistości i transcendencji, [w:] Studia nad dawną Polską, red. T. Sawicki, Gniezno 2009, s. 47–70.

Dąbrowska E., Liturgia śmierci a archeologia. Uwagi o wyborze miejsca pochowania, orientacji, ułożenia ciała i jego ubiorze w średniowiecznej Europie łacińskiej, „Kwartalnik Historyczny” 1997, t. 104, nr 4, s. 3–14.

Dzik M., Przyczynek do problematyki fragmentów naczyń ceramicznych znajdujących na wczesnośredniowiecznych cmentarzyskach szkieletowych Mazowsza, „Światowit” 2003, t. 5 (46), Fasc. B, s. 45–51.

Filipowiak W., Słowiańskie wierzenia pogańskie u ujścia Odry, [w:] Wierzenia przedchrześcijańskie na ziemiach polskich, red. M. Kwapiński, H. Paner, Gdańsk 1993, s. 19–46.

Filipowiak W., Źródła archeologiczne, archeozoologiczne i onomastyczne w problematyce kultowej Pomorza Zachodniego, [w:] Myśl przez pryzmat rzeczy. Scripta Archaeologica, t. 3, red. Z. Kobyliński, H. Paner, Warszawa 1988, s. 35–36.

Gerds M., Tiergrab, Teirbeigabe, Tierpopfer? Pferde und Hunde auf dem frühmitte- laterlichen Bestattungsplatz von Groß Strömkendorf bei Wismar, [w:] Kulturwandel im Spannungsfeld von Tradition und Innovation. Festschrift für Michael Müller-Wille, red. S. Kleingärtner i in., Neumünster 2013, s. 127–138.

Gieysztor A., Mitologia Słowian, Warszawa 1982.

Hensel W., Słowiańszczyzna wczesnośredniowieczna, Warszawa 1987.

Hensel W., U źródeł Polski średniowiecznej, Wrocław 1974.

Kajkowski K., Obrzędowość religijna Pomorzan we wczesnym średniowieczu, Wrocław 2019.

Kajkowski K., Pokarm dla Bogów? Ofiary z pożywienia w obrzędowości Słowian nadbałtyckich doby wczesnego średniowiecza, Bydgoszcz 2018.

Kajkowski K., Kuczkowski A., Pokarm duszy– pokarm dla ciała. Szczątki zwierzęce we wczesnośredniowiecznej przestrzeni grzebalnej Pomorza, „Materiały Zachodniopomorskie” 2009–2010, t. 6/7, nr 1, s. 327–356.

Kajkowski K., Kuczkowski A., Religia Pomorzan we wczesnym średniowieczu, Pruszcz Gdański 2010.

Kiersnowscy T. i R., Życie codzienne na Pomorzu wczesnośredniowiecznym, Warszawa 1970.

Kowalska A.B., Źródła materialne o religijności mieszkańców wczesnośredniowiecznego Szczecina, [w:] Religia ludów Morza Bałtyckiego. Stosunki polsko-duńskie w dziejach. Materiały z V

- Międzynarodowej Sesji Naukowej Dziejów Ludów Morza Bałtyckiego, red. M. Bogacki i in., Toruń 2010, s. 163–173.
- Kowalski P., *Kultura magiczna. Omen, przesąd, znaczenie*, Warszawa 2007.
- Kultura Polski średniowiecznej X–XIII w.*, red. J. Dowiat, Warszawa 1985.
- Lasota-Moskalewska A., *Podstawy archeozoologii. Szczątki ssaków*, Warszawa 1997.
- Leciejewicz L., Normanowie nad Odrą i Wisłą w IX–XI wieku, „*Kwartalnik Historyczny*” 1993, t. 100, nr 4, s. 49–62.
- Lepówna B., Materialne przejawy wierzeń ludności Gdańska w X–XIII wieku, „*Pomerania Antiqua*” 1981, t. 10, s. 169–199.
- Lis H., Lis P., *Kuchnia Słowian. O żywności, potrawach i nie tylko...*, Kraków 2009.
- Łosiński W., Badania archeologiczne w Bardach i Świelubiu, pow. Kołobrzeg, w 1965 roku, „*Sprawozdania Archeologiczne*” 1968, t. 19, s. 144–157.
- Łosiński W., *Pomorze Zachodnie we wczesnym średniowieczu. Studia archeologiczne*, Poznań 2008.
- Łosiński W., Z dziejów obrzędowości pogrzebowej u północnego odłamu Słowian zachodnich w świetle nowszych badań, [w:] *Kraje słowiańskie w wiekach średnich. Profanum i sacrum*, red. H. Kóčka-Krenz, W. Łosiński, Poznań 1998, s. 473–483.
- Maisonneuve J., *Rytuály dawne i współczesne*, tłum. M. Mroczek, Gdańsk 1995.
- Miśkiewicz M., Wczesnośredniowieczny obrządek pogrzebowy na płaskich cmentarzyskach szkieletowych w Polsce, „*Materiały Wczesnośredniowieczne*” 1969, t. 6, s. 241–301.
- Morris J., *Investigating Animal Burials. Ritual, Mundane and Beyond*, Oxford 2011.
<https://doi.org/10.30861/9781407308128>
- Moszyński K., *Kultura ludowa Słowian*, t. 1, Warszawa 1967.
- Moszyński K., *Kultura ludowa Słowian*, t. 2, cz. 1. Warszawa 1967.
- Moszyński L., *Przedchrześcijańskie Pomorze*, [w:] *Chrześcijaństwo na Pomorzu w X–XX wieku*, red. J. Borzyszkowski, Słupsk 2001, s. 15–30.
- Pietras H., *SJ, Eschatologia Kościoła pierwszych czterech wieków*, Kraków 2007.
- Rębkowski M., *Chryścianizacja Pomorza Zachodniego. Studium archeologiczne*, Szczecin 2007.
- Skaarup J., *Guldborg – a Danish Hillfort of the 1100's Attacked and Conquered by the Wends*, [w:] *Castella Maris Baltici 3–4*, red. K. Alttoa i in., Malbork 2001, s. 167–177.
- Toussaint-Samat M., *Historia naturalna i moralna jedzenia*, tłum. A.B. Matusiak, M. Ochab, Warszawa 2015.

Agata Niedzielska **Obyczajowość Tatarów krymskich oczyma francuskiego konsula w XVIII wieku**

Źródła

Peyssonnel C., Observations historiques et géographiques sur les peuples barbares qui ont habité les bords du Danube et du Pont-Euxin, Paris 1765.

Peyssonnel C., Structures and Remarks on the Memoires of Baron de Tott, London 1786.

Tott de F., Memoirs of the Baron de Tott on the Turks and the Tatars, London 1785.

Opracowania

Chazbijewicz S., Tatarzy krymscy. Walka o naród i wolną ojczyznę, Poznań 2001.

Fisher A., The Crimean Tatars, Stanford 1978.

Kołodziejczyk D., The Crimean Khanate and Poland-Lithuania: international diplomacy on the European periphery (15th–18th century). A study of peace treaties followed by annotated documents, Boston 2011. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004191907.i-1098>

Kraszewski J.I., Podróże i poselstwa polskie do Turcyi: a mianowicie: podróż E. Otwinowskiego 1557, Jędrzeja Taranowskiego komornika j.k.m. 1569 i poselstwo Piotra Zborowskiego 1568, Kraków 1924.

Królikowska-Jedlińska N., Law and division of power in the Crimean Khanate. A study on the reign of Murad Giray (1678–1683), Warszawa 2010.

Krzywy R., Od hodoeporikonu do eposu peregrynackiego. Studium z historii form literackich, Warszawa 2001.

Obyczajowość, [w:] Słownik języka polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/obyczajowo-%C5%9B%C4%87.html> ; dostęp: 30.07.2020.

Pauli Ź., Jana hr. Potockiego Podróż do Turcyi i Egiptu. Z wiadomością o życiu i pismach autora, Kraków 1849.

Reychman J., Orient w kulturze polskiego oświecenia, Wrocław 1964.

Sejdamet Dż., Krym. Przeszłość, teraźniejszość i dążenia niepodległościowe Tatarów krymskich, Warszawa 1930.

Toth F., Entre voyage et écriture: la genèse et la réception des mémoires du baron de Tott, b.m.w. 2012.

Toth F., Missions militaires françaises en Turquie à la fin de L’Ancien régime le baron de Tott et Lafitte-Clavé (1769–1784), [w:] Les horizons de la politique extérieure française, red. E.

Schnakenbourg, F. Dessberg, Lund 2003, s. 269–282. Voytyuk O., Tatarzy Krymscy. Sytuacja narodu w warunkach zmieniających się państwowości, Białystok 2018.

Walaszek A., Trzy relacje z polskich podróży na Wschód muzułmański w pierwszej połowie XVII wieku, Kraków 1980.

Maciej Stawiski **Życie codzienne bernardynów w XVIII i na początku XIX wieku. Wybrane zagadnienia**

Źródła

Starodruki

Chmielowski B., Nowe Ateny albo Akademia wszelkiej scyencyi pełna, na rozne tytuły iak na classes podzielona, mądrym dla memoriału, idiotom dla nauki, politykom dla praktyki, melancholikom dla rozrywki erygowana, t. 1, Lwów 1745.

Źródła archiwalne

Archiwum Państwowe Toruniu:

– Klasztor franciszkanów-bernardynów, sygn. 6– różne dokumenty.

Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie:

– sygn. S-po-1– akta nowicjatu w Poznaniu;

– sygn. W-5– akta prowincji 1683–1710;

– sygn. W-6– akta prowincji 1710–1741;

– sygn. W-7– akta kapituł z lat 1701–1786;

– sygn. W-29– konstytucje i nekrolog prowincji;

– sygn. W-51– kronika lubawska;

– sygn. W-65– kronika toruńska A.

Książnica Kopernikańska w Toruniu, Dział Zbiorów Specjalnych, Rękopisy Towarzystwa Naukowego:

– sygn. 74– kronika toruńska C.

Źródła drukowane

Inwentarze kościoła Najświętszej Marii Panny i klasztoru bernardynów w Toruniu z lat 1678–1821, oprac. K. Ciesielska, „Zapiski Historyczne” 1982, t. 47, nr 4, s. 202–226.

Kitowicz J., Opis obyczajów za panowania Augusta III, Warszawa 1985.

Kronika Bernardynów Bydgoskich, oprac. K. Kantak, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1907, t. 33, s. 1–333.

Potocki W., Ogród fraszek, t. 2, Lwów 1907.

Opracowania

Bystroń J.S., Dzieje obyczajów w dawnej Polsce, t. 1–2, Warszawa 1960.

Kantak K., Bernardyni polscy, t. 1–2, Lwów 1933.

Kuchowicz Z., Z badań nad stanem biologicznym społeczeństwa polskiego od schyłku XVI do końca XVIII wieku, Łódź 1972.

Kuklo C., Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej, Warszawa 2009.

Manyś B., Smaki i gusta kulinarne w sarmackiej kuchni wileńskiej zakonników w dobie saskiej, [w:] Sarmacki sensualizm, red. F. Wolański, Toruń 2017, s. 219–230.

Murawiec W., Bernardyni warszawscy. Dzieje klasztoru św. Anny w Warszawie 1454–1864, Kraków 1973.

Przybyłowicz O., O pożywieniu zakonnicy w średniowieczu i wczesnej epoce nowożytnej. Problematyka, źródła, możliwości badawcze, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2014, t. 62, nr 1, s. 3–18.

Stawiski M., Bernardyni bydgoscy w XVIII wieku. Analiza biograficzno-prozopograficzna, Pelplin 2019.

Węglorz J., Zdrowie, choroba i leczenie w społeczeństwie Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku, Toruń 2015.

Zawadzki W., Dzieje klasztoru bernardyńskiego w Kadynach, Olsztyn 2002.

Izabela Andrzejewska **Medyczne aspekty noszenia gorsetu w świetle badań historycznych i współczesnych**

Opracowania

Arnold J., Patterns of fashion. The cut and construction of clothes for men and women c.1560–1620, London 1985.

Bradfield N., Costume in Detail 1730–1930, b.m.w. 1997.

Drażkowska A., Historia bielizny od XIV do końca XIX wieku, Toruń 2017.

Ewing E., Dress and undress. A history of women's underwear, London 1981.

Lynn E., Underwear. Fashion in detail, London 2010.

Steele V., The Corset. A cultural history, London 2007.

Turnau I., Słownik ubiorów. Tkaniny, wyroby pozatkackie, skóry, broń i klejnoty oraz barwy znane w Polsce od średniowiecza do początku XIX w., Warszawa 1999.

Waugh N., Corsets and crinolines, New York 1954.

Wierzba I., Wstydliva historia majtek. Dla prawie dorosłych, Poznań 2015.

Żebrowska K., Polskie piękno. Sto lat mody i stylu, Kraków 2018.

Netografia

<https://www.britannica.com/biography/Johann-Peter-Frank> ; dostęp: 22.01.2021.

<http://www.czasemancypantek.pl/kobieta/zdrowie-medycyna/20-szkodliwosc-gorsetu> ; dostęp: 28.07.2020.

<http://www.czasemancypantek.pl/kobieta/zdrowie-medycyna/41-argumenty-za-gorsetem>; dostęp: 28.07.2020.

<https://www.gutenberg.czyz.org/index.php?word=23125> ; dostęp: 31.07.2020.

<http://informatorium.ksiaznica.torun.pl/samuel-thomas-von-sommerring/> ; dostęp: 22.01.2021.

<https://www.thevintagenews.com/2018/03/01/queen-elizabeth-i/> ; dostęp: 28.07.2020.

Abrahamsson E., I Ran 4 kilometres in my 18th Century Stays, 15.10.2019,
<https://www.youtube.com/watch?v=a51hQxQAxZI&t=18s> ; dostęp: 06.08.2020.

Baas J.H., Choroby kobiece: ich zapobieganie i leczenie. Poradnik dla kobiet, tłum. J. Starkman,
Warszawa 1889,
https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/130329/edition/122575/content?format_id=2 ; dostęp:
29.07.2020.

Banner B., I Grew Up in a Corset. Time to Bust Some Myths. (Ft. Actual Research), 02.03.2019,
<https://www.youtube.com/watch?v=rExJskBZcW0&t=47s> ; dostęp: 06.08.2020.

Barszczewski C., Wpływ gorsetów na ustrój kobiecy w świetle badań promieniami Roentgena,
Warszawa 1901, <https://polona.pl/item/wplyw-gorsetow-na-ustroj-kobiecy-w-swietle-badan-promieniami-roentgena,NTY2NDgy/3/#info:metadata> ; dostęp: 31.07.2020.

Dickinson R.L., The Corset. Questions of pressure and displacement, „The New York Medical Journal”,
05.11.1887, http://haabet.dk/patent/The_corset/?fbclid=IwAR1BWh1-zbeed6r8Gr0BuTAiXGzcVSk04WkwWt6-6sW0gMhXhfRunPvPKLE ; dostęp: 30.07.2020.

Flower B.O., Fashion's slaves, Boston 1892, <https://archive.org/details/fashionslaves00flow/page/14> ; dostęp: 29.07.2020.

Kijowski S., Od płatnerskiego gorsetu Ambroise Pare do gorsetu dynamicznego– zaopatrzenie
rehabilitacyjne w leczeniu skolioz, „Przegląd Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego” 2009, t. 4, s.
418–423, http://www.ejcem.ur.edu.pl/system/tdf/2009pm4_11_0.pdf?file=1&type=node&id=1125&force= ; dostęp: 22.01.2021.

Lisak A., Gorset – narzędzie tortur i szczyt elegancji, 21.12.2013,
<http://www.lisak.net.pl/blog/?p=2550> ; dostęp: 06.08.2020.

Nawrot-Borowska M., Higiena kobiety na terenie ziem polskich w II połowie XIX i w początkach XX
wieku w świetle zapatrywań teoretycznych, „Nowiny Lekarskie” 2010, t. 2, s. 126–136,
<https://repozytorium.ukw.edu.pl/bitstream/handle/item/3834/Higiena%20kobiety%20na%20terenie%20ziem%20polskich%20w%20II%20polowie%20XIX%20i%20w%20poczatkach%20XX%20wieku%20w%20swietle%20zapatrywan%20teoretycznych.pdf?sequence=1&isAllowed=y> ; dostęp: 22.01.2021.

Sadokierska A., Twiggy, gorset, krynolina..., 03.02.2010, <https://www.dw.com/pl/twiggy-gorset-krynolina/a-5210393> ; dostęp: 22.01.2021.

Schwarz G.S., Society, Physicians, and the Corset, New York 1979,
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1807654/pdf/bullnyacadmed00120-0023.pdf> ;
dostęp: 28.07.2020.

Izabela Śliwińska-Słomska **Pobożność katolickich żołnierzy armii koronnej na podstawie testamentów oblatowanych w księgach grodzkich lubelskich w okresie wazowskim. Rekonesans źródłowy**

Źródła

Archiwum Państwowe w Lublinie (APLub):

– Księgi Grodzkie Lubelskie, Księgi Relacji (KGL-KR): 52, 59, 69, 77, 78, 91.

Opracowania

Ariès P., Człowiek i śmierć, Warszawa 1989.

Bartoszewicz A., Religijność mieszkańców późnośredniowiecznego Szadku w świetle aktów ich ostatniej woli, „Biuletyn Szadkowski” 2018, t. 18, s. 5–19. <https://doi.org/10.18778/1643-0700.18.01>

Biłous N., Testamenty wojskowych poległych i zmarłych na Wołyniu w XVII w., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2016, t. 64, nr 2, s. 211–224.

Flaga J., Bractwa religijne w Rzeczypospolitej w XVII i XVIII wieku, Lublin 2004.

Hoszowski S., Klęski elementarne w Polsce w latach 1587–1648, [w:] Prace z dziejów Polski feudalnej ofiarowane Romanowi Grodeckiemu w 70 rocznicę urodzin, red. Z. Budkowa, Warszawa 1960, s. 453–465.

Jawor G., Stałe formuły w testamentach polskich, „Rozprawy Komisji Językowej [Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego]” 1982, t. 12, s. 217–233.

Justyniarska-Chojak K., Bacząc się być podległą śmierci jako i inszy sąsiedzi... – tożsamość religijna mieszkańców Nowego Sącza (w świetle testamentów z I ćwierćwiecza XVII wieku), „Świat i Słowo” 2012, t. 2 (19), s. 133–147.

Klint P., Testamenty żołnierzy z Wielkopolski i ziemi halickiej z XVII w., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2016, t. 64, nr 2, s. 197–210.

Kubicki R., Formy pobożności w mieście późnośredniowiecznym w świetle zapisów na rzecz kościoła i biednych w testamentach elbląskich (XV–początek XVI wieku), „Zapiski Historyczne” 2013, t. 76, nr 2, s. 7–27.

Lenart M., Miles pius et iustus. Żołnierz chrześcijański katolickiej wiary w kulturze i piśmiennictwie dawnej Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.), Warszawa 2009.

Loch N., Uwagi w sprawie religijności żołnierzy armii koronnej i litewskiej w XVII wieku, [w:] Kultura staropolska – poszukiwanie sacrum, odnajdywanie profanum, red. F. Wolański, Toruń 2013, s. 267–287.

Łopatecki K., Koncepcja Boga – Pana Historii wśród żołnierzy Rzeczypospolitej na przełomie XVI i XVII wieku, [w:] Religia wobec historii, historia wobec religii, red. E. Przybył, Kraków 2006, s. 360–370.

Łopatecki K., Religijność żołnierzy w świetle artykułów wojskowych – założenia metodologiczne, „Orientalia Christiana Cracoviensia” 2014, t. 6, s. 81–94. <https://doi.org/10.15633/ochc.1108>

Odziemkowski J., Duszpasterstwo wojskowe w dobie królów elekcyjnych, [w:] Historia duszpasterstwa wojskowego na ziemiach polskich, red. J. Ziółek i in., Lublin 2004, s. 139–155.

Piowarczyk E., Pobożność krakowskich mieszczan w świetle ich testamentowych legatów z lat 1501–1530, „Saeculum Christianum” 2011, t. 18, nr 2, s. 77–100.

Piowarczyk E., Wnioski badawcze w zakresie legatów ad pias causas w XV-wiecznym Krakowie, [w:] Habent omnia tempora sua. Prace ofiarowane ks. prof. dr. hab. Januszowi Wyciśle, red. Z. Gogola, Kraków 2013, s. 415–430.

Popiołek B., Woli mojej ostatniej testament ten. Testamenty staropolskie jako źródło do historii mentalności XVII i XVIII wieku, Kraków 2009.

Ryś J., Żołnierska paideia. Wychowanie i szkolenie wojskowe w Polsce XVI–XVII wieku, Kraków 2019.

Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. 7, wyd. F. Sulmierski, Warszawa 1886.

Sowa J.J., „Dysponuję krwawą pracą moją”. Testamenty oficerów wojska koronnego z ksiąg grodzkich lwowskich z lat 80. XVII wieku, „Biblioteka Epoki Nowożytnej” 2017, t. 5, s. 583–606.

Srogosz T., Życie codzienne żołnierzy armii koronnej i litewskiej w XVII wieku, Oświęcim 2018.

Suchojad H., Metodologiczne i praktyczne uwarunkowania edycji testamentów– kilka uwag na kanwie publikacji „Cui contingit nasci...”, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2015, t. 63, nr 4, s. 603–609.

Włodarski M., Ars moriendi w literaturze polskiej XV i XVI w., Kraków 1987.

Wiktor Stypczyński **Życie codzienne oficerów i marynarzy Royal Navy na przełomie XVIII i XIX wieku**

Źródła

Nelson H., The Letters of Lord Nelson to Lady Hamilton, t. 1: With a Supplement of Interesting Letters by Distinguished Characters, <http://www.gutenberg.org/ebooks/15469>; dostęp: 20.03.2020.

Nelson H., The Letters of Lord Nelson to Lady Hamilton, t. 2: With a Supplement of Interesting Letters by Distinguished Characters, <http://www.gutenberg.org/ebooks/15469>; dostęp: 20.03.2020.

Opracowania

Lavery B., Life in Nelson's Navy, Cheltenham 2011.

MacDonald J., Feeding Nelson's Navy. The True Story of Food at Sea, Barnsley 2014.

O'Brian P., Men-of-War. Life in Nelson's Navy, New York 1995.

Perret B., The Real Hornblower. The Life and Times of Admiral Sir James Gordon, Barnsley 2013.

Pope S., Hornblower's Navy. Life at Sea in the Age of Nelson, New York 1998.

Rodger N.A.M., The Command of the Ocean. A Naval History of Britain, 1649–1815, London 2004.

Winfield R., British warships of the age of sail 1714–1792. Design, construction, careers and fates, Barnsley 2007.

Hubert Korzeniowski **Niecodzienna codzienność – z życia w niewoli żołnierza epoki napoleońskiej**

Źródła

Białkowski A., Pamiętniki starego żołnierza (1806–1814), Warszawa 1903.

Brandt H., Moja służba w Legii Nadwiślańskiej. Wspomnienia z Hiszpanii oraz Rosji 1807–1812, Gdynia 2002.

Broeker S., Pamiętniki z wojny hiszpańskiej (1808–1814), tłum. P. Cybulska, Warszawa 1877.

Daleki A., Wspomnienia mojego ojca, żołnierza dziewiątego pułku Księstwa Warszawskiego, Poznań 1864.

Płaczkowski W., Pamiętniki Wincentego Płaczkowskiego porucznika dawnej gwardii cesarsko-francuskiej spisane w 1845, Żytomierz 1861.

Rudnicki J., Pamiętnik Józefa Rudnickiego od r. 1806 do 1815, [w:] Pismo Zbiorowe Wileńskie na rok 1862, Wilno 1862.

Opracowania

Abell F., Prisoners of war in Britain 1756 to 1815. A record of their lives, their romance and their sufferings, Los Angeles 1914.

Bielecki R., Austerlitz 1805, Warszawa 1993.

Damamme J.-C., Żołnierze wielkiej armii, Oświęcim 2016.

Dempsey G.C., U boku Napoleona. Jednostki cudzoziemskie w armii francuskiej w czasach Konsulatu i Cesarstwa 1799–1814, tłum. K. Bażyńska-Chojnacka, P. Chojnacki, Warszawa 2005.

Duché E., Captives in Plantations. British Prisoners of War and Visions of Slavery in Napoleonic France and Mauritius, „French History and Civilization” 2017, t. 7, s. 108–124.

Kirkor S., Polacy w niewoli angielskiej w latach 1803–1814, Kraków 1981.

Kłosowicz R., Polacy w cudzoziemskich pułkach brytyjskich w okresie napoleońskim. Stan badań, „Przegląd Polonijny” 2007, t. 3, s. 326.

La Jonquière C. de, L'expédition d'Égypte 1798–1801, t. 4, Paris 1904.

Leuning T., Lottum J. van, Poulsen B., How bad were British prison hulks in the Napoleonic wars? Evidence from captured Danish and Norwegian seamen, „Economic History Working Papers” 2016, t. 232, s. 1–34.

Magieramow A., Jeńcy polscy z armii napoleońskiej zesłani do Omska i wcieleni do Sybirskiego Kozackiego Wojska Liniowego – na podstawie materiałów zachowanych w Omskim Państwowym Archiwum, https://www.noworadomsk.pl/zbior/strony/radomsko/rodzina_omsk/omsk02.html ; dostęp: 04.08.2020.

Nowak T.A., Wojciech Dobiecki (1870–1862) i jego wspomnienia, „Zeszyty Radmoszczańskie” 2018, t. 14, s. 87–144.

Piwnicki G., Polacy wojskowi i zesańcy w carskiej armii na Kaukazie w XIX i na początku XX wieku, Toruń 2001.

Roberts A., Napoleon Wielki, tłum. M. i T. Fiedorek, J. Włodarczyk, Warszawa 2015.

Strathern P., Napoleon w Egipcie, tłum. T. Hornowski, Poznań 2009.

Sułtanowna Arsanukajewa M., Polacy i Górale Północnego Kaukazu w XIX i na pocz. XX wieku, „Wschodni Rocznik Humanistyczny” 2012, t. 8, s. 117–134.

Marta Michalska Fortepian, albo plagi domowe. Paradoks gry na fortepianie w Warszawie na przełomie XIX i XX wieku

Źródła

Ceysinger H., Nici pajęcze (nowela), „Tygodnik Mód i Powieści”, 20 listopada (2 grudnia) 1899, t. 61, nr 48.

Erjot, Refl eksje, „Kolce”, 13 (26) maja 1900, t. 30, nr 21, s. 3.

H.N., Plagi domowe, „Kurier Warszawski”, 31 lipca 1905, t. 85, nr 209, s. 5–6.

„Kurier Warszawski”, 5 czerwca 1896, t. 76, nr 154, s. 6.

Kwestya fortepianowa, „Kolce”, 2 (14) marca 1896, t. 26, nr 11, s. 9.

Leśkiewicz M., Kartki ze starego albumu, Kraków 1975.

„Lusława”, O powinnościach matek i wpływie jaki ze swego stanowiska na społeczeństwo wywierać mogą, Warszawa 1880.

Miłaszewska W., Wspominamy, Poznań 1939.

Panienka ze dworu, powieść Fryderyka Speilhagena (przekład z niemieckiego), „Bluszcz”, 14(26) stycznia 1870, t. 6, nr 4.

Perzyński W., Cisza ogniska domowego, „Kurier Warszawski” 18 września 1904, t. 84, nr 259, s. 4.

Sukertowa-Biedrawina E., Dawno a niedawno. Wspomnienia, Olsztyn 1965.

Zachariasiewicz J., Posag, „Bluszcz”, 22 września (4 października) 1871, t. 7, nr 40.

Zachariasiewicz J., Posag, „Bluszcz”, 13 (25) października 1871, t. 7, nr 43.

Opracowania

Brułiński M., „Szafa– żyrafa– radiodbiornik. O fenomenie fortepianu w kulturze polskiej przed powstaniem listopadowym”, praca magisterska obroniona w 2017 roku na Wydziale „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego.

Dobkowska J., Poglądy w kwestii potrzeby oraz zakresu edukacji kobiet panujące w drugiej połowie XIX i na przełomie XIX i XX wieku, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica” 2016, nr 96.

<https://doi.org/10.18778/0208-6050.96.07>

Łupienko A., Kamienice czynszowe Warszawy 1864–1914, Warszawa 2015.

Solie R.A., *Music in Other Words. Victorian Conversations*, Berkley–Los Angeles–London 2004.
<https://doi.org/10.1525/california/9780520238459.001.0001>

Vogel B., *Fortepian polski. Budownictwo fortepianów na ziemiach polskich od poł. XVIII w. do II wojny światowej*, Warszawa 1995.

Vogel B., *Instrumenty muzyczne w kulturze Królestwa Polskiego*, Kraków 1981.

Wojciech Milej Życie codzienne w księżycowej rzeczywistości. „Na srebrnym globie” Jerzego Żuławskiego jako astronomiczna metafora krytyki społecznej i naukowej przełomu XIX i XX wieku

Źródła

Anonim, *Podróż na Xsiężyc*, „Wanda” 1820, t. 1, s. 182–190.

Bergerac C. de, *Tamten świat*, tłum. J. Rogoziński, Warszawa 1956.

Kordylewski K., *Uwagi astronoma*, [w:] J. Żuławski, *Na srebrnym globie*, Kraków 1987, s. 331–335.

Krajewski M.D., *Wojciech Zdzaryński, życie i przypadki swoje opisujący*, Warszawa 1998.

Lukian z Samosaty, *Prawdziwa historia*, [w:] *Droga do science fiction*, t. 1: *Od Gilgamesza do Wellsa*, Warszawa 1985, s. 22–54.

Prus B., *Przy księżycu*, [w:] B. Prus, *Nowele*, t. 3, Warszawa 1957, s. 54–74.

Rawita-Gawroński E., *Wybitniejsze prądy w nowoczesnej literaturze francuskiej*, „Prawda” 1889, nr 3, s. 464.

Sękowski J.J., *Fantastyczne podróże barona Brambeusa*, Warszawa 1840.

Tripplin T., *Lunatyka podróż po Księżycu*, oprac. J. Mikołajczuk, Warszawa 2017.

Żuławski J., *Na srebrnym globie*, Kraków 1987.

Żuławski J., *Stara Ziemia*, Kraków 1987.

Żuławski J., *Zwycięzca*, Kraków 1987.

Opracowania

Brunner B., *Moon. A brief history*, New Haven 2010.

Cashford J., *The Moon. Myth and Image*, London 2003.

Cholewa A., *Dylematy uczonych i wynalazców w literaturze science fiction II połowy i początku XX wieku*, [w:] *Fantastyka XIX i XX wieku. Granice i pogranicza*, red. J. Szcześniak, Lublin 2007, s. 143–156.

Droga do science fiction, t. 1: *Od Gilgamesza do Wellsa*, oprac. J. Gunn, Warszawa 1985.

Handke R., *Polska proza fantastyczno-naukowa. Problemy poetyki*, Wrocław 1969.

Jackowska E., *Utopia i antyutopia w „Trylogii księżycowej” Jerzego Żuławskiego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1974, S. 1, z.104, s. 43–53.

- Jankowiak M., Młodopolskie niebo, [w:] Młodopolski świat wyobraźni. Studia i eseje, red. M. Podraza-Kwiatkowska, Kraków 1977, s. 98–132.
- Karwacka H., Trylogia fantastyczna J. Żuławskiego, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego, Nauki Humanistyczno-Społeczne” 1962, S. 1, z. 25, s. 80–106.
- Kołąkowski L., Filozofia pozytywistyczna, Warszawa 2003.
- Królikiewicz G., Terytorium ruin. Ruina jako obraz i temat romantyczny, Kraków 1993.
- Lem S., Fantastyka i futurologia, t. 1–2, Kraków 1989.
- Łoch E., Trzeźniowski D., Słowo wstępne, [w:] Zaslugi Jerzego Żuławskiego i jego rodu dla literatury i kultury polskiej XX wieku, red. E. Łoch, D. Trzeźniowski, Lublin 2011, s. 7–9.
- Miklaszewska J., Antyutopia w literaturze Młodej Polski, Wrocław 1988.
- Młodopolski świat wyobraźni. Studia i eseje, red. M. Podraza-Kwiatkowska, Kraków 1977.
- Smuszkiewicz A., Zaczarowana gra. Zarys dziejów polskiej fantastyki naukowej, Poznań 1982.
- Trzeźniowski D., Jerzego Żuławskiego „światło ze Wschodu”, [w:] Modernistyczny wizerunek człowieka. Studia historycznoliterackie, red. J. Szcześniak, D. Trzeźniowski, Lublin 2001, s. 121–138.
- Trzeźniowski D., Jerzy Żuławski. Modernistyczna lektura „Biblii”, „Pamiętnik Literacki” 1998, nr 4, s. 19–36.
- Trzeźniowski D., Jerzy Żuławski. Retoryka nowoczesności, Radom 2019.
- Trzeźniowski D., Młodopolskie źródła „fantasy”. „Trylogia księżycowa” Jerzego Żuławskiego, [w:] Fantastyka XIX i XX wieku. Granice i pogranicza, red. J. Szcześniak, Lublin 2007, s. 51–60.
- Walas T., Ku otchłani (dekadentyzm w literaturze polskiej 1890–1905), Kraków 1986. Włodarczyk J., Księżyc w nauce i kulturze Zachodu, Poznań 2012.
- Zaslugi Jerzego Żuławskiego i jego rodu dla literatury i kultury polskiej XX wieku, red. E. Łoch, D. Trzeźniowski, Lublin 2011.

Agnieszka Goluch „Czego pragnie gospodyni?” Asortyment codziennego użytku reklamowany w kobiecym tygodniku „Dobra Gospodyni” (1901–1915)

Źródła

„Dobra Gospodyni”, tygodnik, 1901–1915.

Opracowania

Fleming D., Warszawianka w kąpiele. Problem higieny w warszawskiej prasie kobiecej lat 1860–1918, Warszawa 2008.

Franke J., Wokół buntu i pokory. Warszawskie czasopisma w latach 1905–1918, Warszawa 2000.

Janiak-Jasińska A., Aby wpadło w oko. O reklamie handlowej w Królestwie Polskim w początkach XX wieku na podstawie ogłoszeń prasowych, Warszawa 1998.

Jankowiak W., „Kosmetyki w praktyce aptecznej i przemysłowej na ziemiach polskich do roku 1939”, niepublikowana rozprawa doktorska, Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego, Poznań 2015.

Kowalczyk K., Księgarstwo warszawskie w drugiej połowie XIX wieku, Warszawa 2006.

Krajewska J., Czytelnictwo wśród robotników w Królestwie Polskim 1870–1914, Warszawa 1979.

Mędrzecki W., Konwenans wiejski i nowe wzorce zachowań kobiet na wsi w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku, [w:] Kobieta i kultura życia codziennego. Wiek XIX i XX, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, Warszawa 1997, s. 71–87.

Pruss W., Rozwój przemysłu warszawskiego w latach 1864–1914, Warszawa 1977.

Sobczak T., Przełom w konsumpcji spożywczej w Królestwie Polskim w XIX w., Wrocław 1968.

Żarnowska A., Schyłek wieku XIX – kształtowanie się modelu małżeństwa partnerskiego, [w:] Kobieta i małżeństwo. Społeczno-kulturowe aspekty seksualności. Wiek XIX i XX, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, Warszawa 2004, s. 287–295.

Antonina Pawłowska Czerwone wstążki i terpentyna – hodowla bydła w Irlandii na początku XX wieku

Źródła

Cuming S., On Charms Employed in Cattle Disease, „Journal of The British Archaeological Association” 1865, t. 21, nr 4, s. 323–329.

Finlay T.A., The Economics of Carna, „New Ireland Review” 1898, t. 9, s. 65–77.

Kane W.F. De Vismes, The cattle disease called the “Connogh” and it’s traditional cure by amulets and charms, „Journal of the Royal Society of Antiquaries of Ireland” 1914, t. 6, s.143–147.

The National Archives, William St John Fremantle Brodrick, 1st Earl Midleton: Papers, Working papers of the Irish Convention.

University College Dublin: National Folklore Collection, The Schools’ Manuscript Collection.

Opracowania

Briody M., The Irish Folklore Commission 1935–1970. History, ideology, methodology, Helsinki 2016.

Buchowski M., Magia. Jej funkcje i struktura, Poznań 1986.

Costello E., Beithígh ar buaile: Transhumance in 19th and 20th century Ireland, materiały z obrad konferencji AYIA, 2011, s. 88–104.

Costello E., Liminal learning. Social practice in seasonal settlements of western Ireland, „Journal of Social Archaeology” 2017, t. 27, nr 2, s. 188–209. <https://doi.org/10.1177/1469605317708378>

Costello E., Seasonal Management of Cattle in the Booleying System. New Insights from Connemara, Western Ireland, [w:] Cattle in Ancient and Modern Ireland. Farming Practices, Environment and Economy, red. M. O’Connell i in., Newcastle upon Tyne 2016, s. 66–74. Doherty M.L., The Folklore of Cattle Diseases. A Veterinary Perspective, „Béaloides. The Journal of the Folklore of Ireland Society” 2001, nr 69, s. 41–75. <https://doi.org/10.2307/20520755>

Frazer J.G., *Złota gałąź*, tłum. H. Krzeczowski, Warszawa 1962.

Furtas M.B., Prawo bretonów na tle rozwiązań prawnych w średniowiecznej Europie, „Rocznik Towarzystwa Irlandzko-Polskiego” 2015, t. 2, s. 91–104.

Kirby J., Saunders D., Colour Change of Prussian Blue. Methods of Manufacture and the Influence of Extenders, „The National Gallery Technical Bulletin” 2004, t. 25, s. 73–99.

O’Loan J., Livestock in the Brehon Laws, „Agricultural History Review” 1959, t. 7, s. 65–74.

Oxford Dictionary of Superstitions, red. I. Opie, M. Tatem, Oxford 1993.

Mateusz Radomski **Życie codzienne bezrobotnych w Zagłębiu Dąbrowskim w okresie międzywojennym**

Źródła

Źródła archiwalne

Archiwum Państwowe w Katowicach:

- Akta miasta Sosnowca, sygn. 3576, 3578;
- Starostwo Grodzkie Sosnowieckie, sygn. 3a;
- Starostwo Powiatowe Będzińskie, sygn. 28, 35, 58, 311, 1193, 1198, 1212;
- Starostwo Powiatowe Zawierciańskie, sygn. 30, 33, 226, 229;
- Urząd Okręgowy Górniczy w Dąbrowie Górniczej, sygn. 186.

Archiwum Państwowe w Kielcach:

- Komenda Powiatowa Policji Państwowej w Będzinie, sygn. 7, 8;
- Urząd Wojewódzki Kielecki I, sygn. 2794, 2795, 2983.

Narodowe Archiwum Cyfrowe:

- Koncern Ilustrowany Kurier Codzienny– Archiwum Ilustracji, sygn. 2433.

Źródła drukowane

Pamiętniki bezrobotnych, red. L. Krzywicki, Warszawa 1933.

Sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu, 1929, 1930, 1932, 1935.

Wroński P., *Wspomnienia 1900–2004, Sosnowiec–Nowy Sącz* 2005.

Wrzos K., *Oko w oko z kryzysem. Reportaż z podróży po Polsce*, Warszawa 1985.

Opracowania

Cichoracki P., Dufnat J., Mierzwa J., *Oblicza buntu społecznego w II Rzeczypospolitej doby wielkiego kryzysu 1930–1935*, Kraków 2019.

Długoborski W., Kryzys 1929–1932 w Zagłębiu Śląsko-Dąbrowskim (wybrane problemy), [w:] Wielki kryzys gospodarczy 1929–1933 na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim oraz jego społeczne konsekwencje. Materiały z konferencji naukowej odbytej 16–17 maja 1972 r. w Śląskim Instytucie Naukowym w Katowicach, red. J. Chlebowczyk, Katowice 1974, s. 39–66.

Hadrych Z., O problemach społecznych Zagłębia Dąbrowskiego w pierwszych latach istnienia II Rzeczypospolitej, [w:] Społeczeństwo Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego w XIX i XX wieku w świetle badań profesor Marii Wandy Wanatowicz, red. M. Fic, L. Krzyżanowski, M. Skrzypek, Katowice 2011, s. 151–165.

Hrebenda A., Zachowanie społeczne środowisk robotniczych w latach wielkiego kryzysu, [w:] Wielki kryzys gospodarczy 1929–1933 na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim oraz jego społeczne konsekwencje. Materiały z konferencji naukowej odbytej 16–17 maja 1972 r. w Śląskim Instytucie Naukowym w Katowicach, red. J. Chlebowczyk, Katowice 1974, s. 98–116.

Kania M., Policja Państwowa w powiecie zawierciańskim 1927–1939. Struktury, działalność, wojenne i powojenne losy funkcjonariuszy, Katowice–Warszawa 2019.

Krzyżanowski L., Życie polityczne, gospodarcze i kulturalne. Aktywność społeczna (1918–1939), [w:] Będzin 1358–2008, t. 3: Od rozbiorów do współczesności, red. A. Glimos-Nadgórska, Będzin 2008, s. 365–420.

Kurek R., Życie gospodarcze, [w:] Historia Czeladzi, t. 2, red. J. Drabina, Czeladź 2012, s. 121–180.

Landau Z., Tomaszewski J., Zarys historii gospodarczej Polski 1918–1939, Warszawa 1986.

Malikowski J., Gołonóg, [w:] Dąbrowa Górnicza. Monografia, red. A. Rybak, A.J. Wójcik, Z. Woźniczka, Dąbrowa Górnicza 2016.

Słabińska E., Bezrobotni w Kielcach w latach 1918–1939, Kielce 2013.

Ziemia J., Biedaszyby Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego, Katowice 1967.

Maciej Waleszczyński **PRL serwuje: zupa „nic”, schab z mortadeli, sałatka „byle-co”**

Źródła

21 postulatów z 17 sierpnia 1980 roku.

Brzozowska B., Potrawy z małą ilością mięsa, Warszawa 1988.

Bytnerowiczowa B., Kuchnia oszczędnej gospodyni, Warszawa 1988.

Cymer T., Przetwory domowe z owoców i warzyw, Warszawa 1965.

Czerny Z., Książka kucharska, Warszawa 1953.

Dębski H., Potrawy smaczne i niedrogie, Warszawa 1980.

Kuchnia polska, red. S. Berger, Warszawa 1955.

Łukasiak J., Przepisy kulinarne dla oszczędnej gospodyni, Warszawa 1986.

Poziom spożycia białka w przewidywanym spożyciu żywności w Polsce i niektórych krajach do 1980 r., oprac. A. Barański, Warszawa 1974.

Szczepańska A., Ners A., Zawistowska Z., Kuchnia i zdrowie, Warszawa 1988.

Opracowania

Dowcip surowo wzbroniony. Antologia polskiego dowcipu politycznego, red. V. Syguła-Gregorowicz, M. Waloch, Toruń 1990.

Gulbicka B., Michna W., Chmielewska B., Raport o zmianach i stanie wyżywienia oraz bezpieczeństwie żywnościowym Polski lata 1980–1992, Warszawa 1993.

Jarosz D., Pasztor M., Afera mięsna. Fakty i konteksty, Toruń 2004.

Jaroszuk A., Pół wieku z „Kuchnią polską” Stanisława Bergera, [w:] Antropologia praktyk kulinarnych. Szkice, red. R. Chymkowski, A. Jaroszuk, M. Mostek, Warszawa 2012.

Karpiński J., Portrety lat. Polska w odcinkach 1944–1988, Warszawa 1989.

Kleśta-Nawrocka A., Kleśta-Nawrocki R., Brudne jedzenie w kuchni polskiej, [w:] Człowiek czystość i brud, t. 1: Aspekt humanistyczno-etnologiczny, red. K. Krzemiński, A. Kmieć, K. Olszewska, Toruń 2016.

Kochanowski J., „...jesteś my już przyzwyczajeni”. Prolegomena do społeczno-modernizacyjnych kulis „problemu mięsnego” w PRL, „Przegląd Historyczny” 2005, t. 96, s. 587–605.

Kochanowski J., Serdelki oczywiście zostają, czyli jeszcze jeden dowód na polityczną rolę kiełbasy (w 1956 r.), [w:] Kuchnia władzy, red. W. Borodziej, J. Kochanowski, Warszawa 2005, s. 131–144.

Kochanowski J., Zmagania ze smokiem... Działalność Centralnej Komisji do Walki ze Spekulacją (1981–1987), „Przegląd Historyczny” 2010, t. 101, s. 611–640.

Kos C., Przemiany w spożyciu żywności w gospodarstwach domowych w Polsce, Warszawa 1991.

Mazurek-Łopacińska K., Mechanizm kształtowania konsumpcji żywności w Polsce, Wrocław 1986.

Senyszyn J., Konsumpcja żywności w świetle potrzeb i uwarunkowań, Gdańsk 1992.

Żarski W., Książka kucharska jako tekst, Wrocław 2008.

Żekoński Z., Wstępne informacje o strukturze żywienia ludności miast, Warszawa 1960.